

Pilar 3 – Offentliggjøring av informasjon om kapital, risikoforhold, godtgjørelse og informasjon fra kredittforetak

31. desember 2023 Hegra Sparebank

INNHALDSFORTEGNELSE

PILAR 3 – OFFENTLIGGJØRING AV INFORMASJON OM KAPITAL, RISIKOFORHOLD, GODTGJØRELSE OG INFORMASJON FRA KREDITTFORETAK

1.	Innledning og formål med dokumentet	2
2.	Styring og kontroll av risiko	2
2.1	Formål og prinsipper for ICAAP.....	2
2.2	Styring og kontroll av enkeltrisikoe.....	3
3.	Informasjonsplikt for foretak som har eierinteresser i foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett	6
4.	Vedlegg: Standardisert skjema for offentliggjøring av bankens nøkkeltall for kapital og likviditet.....	8

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV del XI. Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2023 med mindre annet fremgår.

2. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

2.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Denne kapitalbehovsvurderingen skal være fremoverskuende, og dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til bankens nåværende og fremtidige risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også må vurdere kapitalbehovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer mv.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Bankens har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoen, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoen. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år. Styret er aktivt med i prosessen, og banken benytter ekstern revisor i kvalitetssikringen av arbeidet.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for følgende risikoer:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Eiendomspriserisiko
- Risiko knyttet til fremtidig pensjonsforpliktelse

Banken stresstester effekten på kapitaldekningen av et alvorlig økonomisk tilbakeslag/nedgangskonjunktur. I tillegg gjennomfører banken en «omvendt» stresstest. I en slik stresstest bestemmer banken først hvilken kapitaldekning som er så lav at banken risikerer å bli satt under administrasjon og/eller overtatt. Deretter simulerer banken med forskjellige kombinasjoner av parameterverdier som i sum gir det resultat man har bestemt.

Hensikten med en slik omvendt stresstest er å gi banken ytterligere kunnskap om hvor mye som skal til før bankens kapitaldekning faller under et kritisk nivå. Banken gjennomfører også egne stresstester av markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Banken har vedtatt et minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Det er etablert et sett av handlingsregler, hvor det fremgår hvilke tiltak som skal iverksettes ved ulike nivåer av faktisk kapital.

Styret har godkjent utforming og metodevalg for kapitalbehovsvurderingen og stresstester.

2.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoe

Hegra Sparebank er en forholdsvis liten kredittinstitusjon. Det er derfor et overordnet mål for styret at bankens kredittpolicy innebærer forsvarlig risiko. Banken har utarbeidet eget regelverk som bidrar til begrensninger og styring av den finansielle risiko. Finansiell risiko deles inn i kredittisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Markedsrisiko består igjen av renterisiko, valutarisiko og aksjekursrisiko. Nedenfor følger en beskrivelse av de ulike typer risikoer, og hvordan banken har håndtert disse.

Risikostyringsfunksjonen er organisert som en integrert del av bankens internkontroll-opplegg. Ansvarlig avdelingsleder forestår her avviksrapportering til banksjef, som igjen sørger for videre rapportering til bankens styre i de situasjonene der det er påkrevet.

KREDITTRISIKO

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Denne typen risiko knytter seg hovedsakelig til større privat- og næringsengasjement, men også til bankens plasseringer i verdipapirer.

Styret har gitt retningslinjer for utlånsvirksomheten gjennom fordeling mellom personmarked og bedriftsmarked og størrelsen på enkeltengasjementer. Retningslinjene i seg selv gir en lav risikoprofilering. Videre har styret vedtatt utlånsfullmakter som er relatert til markedssegmenter, engasjementsstørrelse og risiko. Bankens internkontroll er innrettet mot at vedtatte retningslinjer for kredittgivningen følges, og at avvik rapporteres.

Kredittrisikoen for enkeltengasjementer og utlånsporteføljen måles og vurderes løpende gjennom bankens risikoklassifiseringssystem, som bygger på data for finansiell adferd med tillegg av regnskapsdata og realisasjonsverdi av sikkerheter for bedriftsmarked.

Styret får hvert kvartal en gjennomgang av alle engasjementer over en viss størrelse, samt av alle utsatte engasjement uansett størrelse.

Bankens obligasjonsportefølje er anskaffet for å sikre en nødvendig likviditetsbuffer, og porteføljen består i det vesentligste av obligasjoner utstedt av andre kredittinstitusjoner. Det knytter seg liten til middels kredittrisiko til denne porteføljen. Ved årsskiftet er de enkelte papirene i porteføljen vurdert til virkelig verdi.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiære økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

Bankens likvide situasjon, både ved årsskiftet og per i dag, vurderes å være god. Styret anser likevel at risikoen for ikke å få refinansiert innlån ved forfall er den mest kritiske faktoren i risikobildet for banken framover. For å redusere likviditetsrisikoen, består den langsiktige finansieringen av flere lån fra ulike långivere og med forfall spredt over flere år. Se årsregnskapets note 14 for ytterligere beskrivelse av bankens likviditetsrisiko.

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.

Bankens styre har fastsatt retningslinjer for handel med og risikoeksponering i verdipapirer som ligger godt innenfor de maksimalgrenser myndighetene har satt.

OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap eller sviktende inntjening som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser. Tapet kan være forårsaket av bevisste eller ubevisste handlinger/hendelser.

Banken legger arbeid i at fullmaktstrukturer, ansvarsforhold, kompetanseoppbygging og god internkontroll skal avdekke og minimalisere risikoen for operasjonelle tap, og benytter oppdatert teknologi og sikkerhetssystemer for å sikre banken mot eksterne anslag.

Banken har tegnet forsikringer på områder som datakriminalitet, underslag og profesjonsansvar for å redusere tapsrisikoen.

KONSENTRASJONSRISIKO

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon om:

- Enkeltkunder
- Enkeltbransjer
- Geografiske områder

Banken har pr. 31.12.2023 to konsolidert engasjement som blir rapportert som store engasjement. Store engasjement gjennomgås av styret hvert kvartal.

Ekstra konjunkturutsatte/risikoutsatte bransjer har banken definert til å omfatte fiske/fiskeoppdrett, hotell/restaurant, event/reiseliv, olje/oljerelatert og handel/formidling kryptovaluta. Styret vurderer eksponeringen i de ulike næringer hvert kvartal.

Banken har vurdert om en har en hjørnesteinsbedrift i vårt marked og kommet frem til at så ikke er tilfelle.

Bankens primære geografiske marked er Stjørdal kommune, hvor hovedparten av utlånsporteføljen er plassert. Videre er aksene Meråker – Trondheim viktig for banken.

Netto tilflytting til Trøndelags nest største by Stjørdal er betydelig. Som en følge av denne veksten skjer det en omfattende utbygging av boliger og næringseiendommer, samt kommunal og fylkeskommunal infrastruktur. Stjørdal er attraktiv som etableringssted for ulike typer næringsvirksomhet. Dette avspeiler seg i en rekke nyetableringer og bidrar til høy aktivitet og vekst i kommunen. Styret mener at det å ha tyngden av utlånsporteføljen i et av landets kraftigste vekstsenter gir lavere risiko enn for gjennomsnittet av norske banker.

EIENDOMSPRISRISIKO

Denne risikotypen defineres som risiko for uventet verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer. Eiendomsprisrisiko knyttet til utlån til eiendomssektoren eller eiendeler som sikkerhet dekkes under kredittrisiko og konsentrasjonsrisiko. Banken eier et eget bankbygg i Hegra som er bokført til 2,6 millioner. I tillegg eier konsernet et næringsbygg i Stjørdal sentrum hvor bankens avdelingskontor er lokalisert.

KLIMA- OG BÆREKRAFTSRISIKO

Klimaendringer og andre temaer knyttet til bærekraft gir opphav til risiko for banken og bankens kunder. Gjennom systematisk arbeid med å avdekke, forstå og styre risiko i kundeforholdene, styrer banken risikoen i egen portefølje, og kan samtidig bidra til økt risikoforståelse og mer bærekraftig adferd hos kundene. Hegra Sparebank har innarbeidet spørsmål om ESG-risiko ved behandling av lånesøknader fra bedriftskunder i bankens kredittverktøy. Det er også utarbeidet en rapport som gir banken oversikt over bærekraftscore i kundeporteføljen. Det har i 2023 blitt etablert porteføljevask for fysisk klimarisiko på pantesikkerheter, for både bolig og næringsseiendom. Klima- og bærekraftsrisiko er ytterligere omtalt i bankens årsrapport for 2023.

AKTSOMHETSVALDERINGER

Hegra Sparebank er underlagt åpenhetsloven som trådte i kraft 1. juli 2022. Formålet med loven er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige forhold, samt å sikre allmenheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser.

Banken har med bakgrunn i åpenhetslovens § 5 offentliggjort en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter lovens § 4. Redegjørelsen er publisert på bankens hjemmeside.

3. INFORMASJONSPLIKT FOR FORETAK SOM HAR EIERINTERESSER I FORETAK SOM UTSTEDER OBLIGASJONER MED FORTRINNSRETT

			Beløp i tusen kroner eller prosent
a	Overføringsrad: Samlet portefølje overført og formidlet til Eika Boligkreditt AS (bolighypoteklån) i prosent av samlede utlån til personmarkedet på bankens balanse og bolighypoteklån		28,33 %
b	Gjennomsnittlig belåningsgrad for bolighypoteklån hos Eika Boligkreditt AS		51,70 %
c	Overpantsettelsesgrad i sikkerhetsmassen		109,24 %
d	Tellende sikkerhetsmasses andel av sikkerhetsmasse totalt		98,96 %
e	Utestående garantiforpliktelse		24.203
f	Bokført verdi av hhv. obligasjoner med fortrinnsrett, aksjer, fondsobligasjonskapital, ansvarlig lånekapital og annen usikret finansiering i kredittforetaket	Obligasjoner med fortrinnsrett	106.572.816
		Aksjer	1.428.559
		Fondobligasjoner	576.347
		Ansvarlig lånekapital	779.252
g	Andre forpliktelser overfor kredittforetaket som følge av aksjonærvtaler og lignende	Senior obligasjoner	3.303.114

Banken har overført 991 mill. kr av boliglånporteføljen til Eika Boligkreditt (EBK). Dette tilsvarer en overføringsgrad på 28,3 % av en samlet portefølje av personmarkedslån på 3.498 mill. kr.

Det er etablert garantiavtaler mellom EBK og banken. Garantiene består i hovedsak av en saksgaranti og en tapsgaranti, i tillegg til en motregningsrett. Saksgarantien gjelder for hele lånebeløpet i perioden fra banken anmoder om utbetaling til lånets pantesikkerhet har oppnådd rettsvern og bankens depotavdeling har kontrollert dokumentasjonen. Med tapsgaranti plikter banken å dekke 80 % av et konstatert tap på bankens utlån i EBK. Tapsgarantien er begrenset til 1 % av bankens utlånportefølje i EBK, minimum kr 5 mill.

Overskytende del på 20 % av tapet har EBK rett til å motregne i provisjonen til alle eierbankene, proratarisk ut i fra den enkelte banks andel av utlånsporteføljen på det tidspunkt tapet konstateres. Motregningsretten gjelder i en periode på 12 måneder.

4. VEDLEGG: STANDARDISERT SKJEMA FOR OFFENTLIGGJØRING AV BANKENS NØKKELTALL FOR KAPITAL OG LIKVIDITET

		a		e
		31.12.2023		31.12.2022
Tilgjengelig ansvarlig kapital (beløp)				
1	Ren kjernekapital	488.601		401.143
2	Kjernekapital	524.793		438.459
3	Total ansvarlig kapital	573.133		487.052
Risikovektet beregningsgrunnlag				
4	Totalt risikovektet beregningsgrunnlag	2.455.008		2.291.711
Kapitaldekning (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)				
5	Ren kjernekapitaldekning	19,90 %		17,50 %
6	Kjernekapitaldekning	21,38 %		19,13 %
7	Total kapitaldekning	23,35 %		21,25 %
Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)				
EU 7a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)	2,40 %		2,40 %
EU 7b	herav: som skal dekkes av ren kjernekapital (prosentpoeng)	1,35 %		2,40 %
EU 7c	herav: som skal dekkes av kjernekapital (prosentpoeng)	1,80 %		2,40 %
EU 7d	Samlet SREP kapitalkrav (i prosent)	10,40 %		10,40 %
Kombinert buffer- og totalt kapitalkrav (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)				
8	Bevaringsbuffer (i prosent)	2,50 %		2,50 %
EU 8a	Bevaringsbuffer som følge av makro- eller systemrisiko fastsatt av en medlemsstat (i prosent)			
9	Institusjonsspesifikk motsyklisk kapitalbuffer (i prosent)	2,50 %		2,00 %
EU 9a	Systemrisikobuffer (i prosent)	4,50 %		3,00 %
10	Buffer for globalt systemviktige institusjoner (i prosent)			
EU 10a	Buffer for andre systemviktige institusjoner (i prosent)			
11	Kombinert bufferkrav (i prosent)	9,50 %		7,50 %
EU 11a	Samlet kapitalkrav (i prosent)	19,90 %		17,90 %
12	Tilgjengelig ren kjernekapital (CET1) etter oppfyllelse av samlede SREP-krav til ansvarlig kapital (i prosent)			
Uvektet kjernekapitalandel				
13	Sum eksponeringsmål	5.273.283		4.986.098
14	Uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	9,95 %		8,79 %
Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet)				
EU 14a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent)			
EU 14b	herav: skal bestå av ren kjernekapital (prosentpoeng)			
EU 14c	Samlede SREP-krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	5,00 %		5,00 %
Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel og samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent av det samlede)				
EU 14d	Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)			
EU 14e	Samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	5,00 %		5,00 %
Likviditetsreserve (LCR)				
15	Likvide eiendeler (vektet verdi)	496.271		347.742
EU 16a	Utbetalinger (vektet verdi)	165.417		154.136
EU 16b	Innbetalinger (vektet verdi)	50.149		33.922
16	Netto utbetalinger (justert verdi)	115.268		120.214
17	Likviditetsreserve/LCR (i prosent)	431 %		289 %
Stabil finansiering (NSFR)				
18	Poster som gir stabil finansiering	3.412.568		3.303.040
19	Poster som krever stabil finansiering	2.438.706		2.380.165
20	Stabil finansiering/NSFR (i prosent)	140 %		139 %